

2026/1030

12.5.2026

UREDBA (EU) 2026/1030 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 29. aprila 2026

o obračunavanju emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 91(1) in člena 100(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Podpiranje prizadevanj za večjo trajnostnost in učinkovitost prevoznega sistema Unije je predpogoj za ohranitev stabilne poti do podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050, ob ustreznem upoštevanju tega, da je treba zagotoviti pravičen in vključujoč prehod, ohraniti stalno rast in povečati konkurenčnost evropske industrije.
- (2) Obračunavanje emisij toplogrednih plinov se uporablja za količinsko določitev emisij toplogrednih plinov iz specifičnih dejavnosti javnih organov, podjetij in potrošnikov v različnih gospodarskih sektorjih, vključno s prevozom. Boljše obveščanje o uspešnosti prevoznih storitev je učinkovito orodje, s katerim je mogoče uporabnike prevoza spodbuditi k sprejemanju bolj trajnostnih odločitev, vplivati na poslovne odločitve prevoznikov, organizatorjev prevoznih storitev in upravljavcev vozlišč ter zmanjšati emisije toplogrednih plinov subjektov, ki izvajajo javna naročila. Primerljivi in zanesljivi podatki o emisijah toplogrednih plinov so temeljni pogoj za take spodbude in s tem za spodbujanje sprememb v vedenju javnih organov, podjetij in potrošnikov, da bi prispevali k ciljem glede prevoza iz sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom „Evropski zeleni dogovor“ in Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾. Ta uredba je – poleg drugih pravnih aktov ali pobud Unije, vključno z Direktivo (EU) 2024/825 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾ – eden od ukrepov Unije za zeleni prehod.

⁽¹⁾ UL C, C/2024/890, 6.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/890/oj>.

⁽²⁾ UL C, C/2024/1982, 18.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1982/oj>.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 10. aprila 2024 (UL C, C/2025/1313, 13.3.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/1313/oj>) in stališče Sveta v prvi obravnavi z dne 26. februarja 2026 (UL C, C/2026/2277, 17.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2277/oj>). Stališče Evropskega parlamenta z dne 28. aprila 2026 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

⁽⁵⁾ Direktiva (EU) 2024/825 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. februarja 2024 o spremembi direktiv 2005/29/ES in 2011/83/EU v zvezi s krepitvijo vloge potrošnikov za zeleni prehod z boljšim varstvom pred nepoštenimi praksami in boljšim obveščanjem (UL L, 2024/825, 6.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/825/oj>).

- (3) Splošna uporaba obračunavanja emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev je kljub vse večjemu zanimanju deležnikov s področja prevoza še vedno omejena. Uporabniki prevoza v večini primerov ne dobijo točnih informacij o uspešnosti prevoznih storitev, prevozniki, organizatorji prevoznih storitev in upravljavci vozlišč pa svojih emisij ne izračunavajo in razkrivajo. Nesorazmerno nizka uporaba obračunavanja emisij toplogrednih plinov je opazna zlasti med mikro, malimi in srednjimi podjetji (MSP), ki predstavljajo veliko večino podjetij, ki ponujajo prevozne storitve na notranjem trgu. MSP namreč nosijo nesorazmerno večje finančno in upravno breme, če se odločijo za izračunavanje emisij toplogrednih plinov iz svojih prevoznih storitev.
- (4) Komisija je v beli knjigi z dne 28. marca 2011 z naslovom „Načrt za enotni evropski prometni prostor – na poti h konkurenčnemu in z viri gospodarnemu prometnemu sistemu“ predstavila vizijo prihodnosti prevoznega sistema Unije in določila program politike za reševanje prihodnjih izzivov na področju prevoza, zlasti to, da je treba ohranjati in razvijati mobilnost ter precej zmanjšati emisije toplogrednih plinov iz prevoza in logističnih dejavnosti.
- (5) Komisija v sporočilu z dne 9. decembra 2020 z naslovom „Strategija za trajnostno in pametno mobilnost – usmerjanje evropskega prometa na pravo pot za prihodnost“ omenja spodbude za izbiro najbolj trajnostnih možnosti prevoza znotraj načinov prevoza in med njimi. Med takimi spodbudami so vzpostavitev evropskega okvira za harmonizirano merjenje emisij toplogrednih plinov iz prevoza in logistike na podlagi svetovno priznanih standardov, s katerim bi bilo nato mogoče podjetjem in končnim uporabnikom zagotoviti oceno ogljičnega odtisa njihovih izbir ter povečati povpraševanje končnih uporabnikov in potrošnikov po bolj trajnostnih rešitvah na področju prevoza in mobilnosti, obenem pa preprečiti „zeleno zavajanje“.
- (6) Toplogredni plini, povezani s prevozom in logistiko, se sproščajo med delovanjem vozil, pri delovanju prevoznih in logističnih vozlišč, proizvodnji ustreznih nosilcev energije, proizvodnji vozil in obdelavi izrabljenih vozil ter pri gradnji in vzdrževanju prometne infrastrukture.
- (7) Zato je primerno določiti harmonizirana pravila za obračunavanje emisij toplogrednih plinov iz storitev prevoza tovora in potnikov, da bi se zagotovili primerljivi podatki o emisijah toplogrednih plinov iz prevoznih storitev in preprečile zavajajoče informacije o njihovi uspešnosti, ki so posledica tega, da je mogoče izbirati med različnimi metodami za izračun emisij in vhodnimi podatki. Taka harmonizirana pravila bi morala zagotoviti enake konkurenčne pogoje za subjekte v prevozu in vozliščih iz Unije in subjekte v prevozu in vozliščih iz tretjih držav ter za različne načine prevoza, segmente in nacionalna prevozna omrežja. Določitev harmoniziranih pravil bi morala tudi spodbuditi javne organe, podjetja in potrošnike k spremembi vedenja, da bi zmanjšali emisije toplogrednih plinov iz prevoznih storitev, saj bo omogočila uvedbo in uporabo primerljivih in zanesljivih podatkov o emisijah toplogrednih plinov.
- (8) Ta uredba bi morala zagotoviti referenčni okvir za izračun in razkritje emisij toplogrednih plinov, prostovoljno ali na pogodbeni podlagi za komercialne namene ali kadar sta tak izračun in razkritje določena z veljavnim pravom Unije ali nacionalnim pravom. Navedeni okvir bi moral olajšati druge ukrepe za zmanjšanje emisij, ki bi jih lahko nadalje sprejeli javni organi in industrija, tudi pri določanju klavzul o preglednosti glede toplogrednih plinov v pogodbah o prevozu, informiranju potnikov ali uporabnikov o emisijah toplogrednih plinov iz prevoznih storitev ali določanju s podnebjem povezanih meril za postopke zelenega javnega naročanja.
- (9) Kljub koristim, ki jih prinaša večja preglednost uspešnosti prevoznih storitev, bi bila obvezna uporaba te uredbe za vse subjekte v prevozu in vozliščih, ki ponujajo prevozne storitve na notranjem trgu, nesorazmerna ter bi povzročila prevelike stroške in breme. Zato bi se morala ta uredba uporabljati le za tiste subjekte, ki se odločijo za izračun emisij toplogrednih plinov iz storitev prevoza tovora ali potnikov, ki se začnejo ali končajo na ozemlju Unije, in razkritje informacij o njih, in za subjekte, ki jih k temu zavezujejo druge ustrezne zakonodajne in nezakonodajne ureditve. To posledično vključuje storitve, katerih izhodiščni ali ciljni kraji so v tretji državi. Da bi se upoštevale vse relevantne prevozne storitve in da bi se subjektom v prevozu in vozliščih iz Unije in subjektom v prevozu in vozliščih iz tretjih držav zagotovili enaki konkurenčni pogoji, bi se morala ta uredba uporabljati za prevozne storitve, ki se začnejo in končajo zunaj ozemlja Unije, vendar se ustavijo v Uniji zaradi vkrcanja ali izkrcanja potnikov ali natovarjanja ali raztovarjanja tovora.

- (10) Ta uredba bi se morala uporabljati za subjekte, ki izračunavajo in razkrivajo emisije toplogrednih plinov iz prevoznih storitev, zlasti prevoznike, organizatorje prevoznih storitev in upravljavce vozlišč, ter za špediterje, ki so posebna kategorija uporabnikov prevoza, saj naročajo prevozne storitve za prevoz svojega tovora na določene lokacije ali z njih in lahko, odvisno od primera, prevzamejo tudi vlogo prevoznika, organizatorja prevoznih storitev ali posrednika podatkov. Za razvijalce zunanjih orodij za izračun, razvijalce podatkovnih zbirk tretjih oseb in organe za ugotavljanje skladnosti, ki zagotavljajo podpirne storitve za izračun ali preverjanje podatkov o emisijah toplogrednih plinov iz prevoznih storitev, bi morala veljati specifična pravila v zvezi s certificiranjem zunanjih orodij za izračun, tehničnim preverjanjem kakovosti privzetih vrednosti za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov oziroma dejavnostmi preverjanja in akreditacijskimi postopki. Ta uredba bi se morala uporabljati tudi za tiste posrednike podatkov, ki izračunavajo emisije toplogrednih plinov iz prevoznih storitev in razkrivajo informacije o njih. Kadar posredniki podatkov zgolj pridobijo ali združijo izhodne podatke o emisijah toplogrednih plinov in nato take izhodne podatke razkrijejo, bi morala zanje veljati zgolj ustrezna pravila v zvezi s sporočanjem in preglednostjo razkritih podatkov o emisijah toplogrednih plinov, da se zagotovi primerljivost takih izhodnih podatkov na trgu.
- (11) Izračun in razkritje emisij toplogrednih plinov na podlagi te uredbe bi bilo treba opraviti v razčlenjeni obliki na ravni prevoznih storitev, v skladu z metodologijo za izračun emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev iz te uredbe. Zato se ta uredba ne bi smela uporabljati, kadar se izračun in razkritje emisij toplogrednih plinov opravi v zbirni obliki. To vključuje primere, ko obvezno razkritje z okoljem povezanih informacij za poročanje o trajnostnosti in vzpostavitev okoljskih računov za statistične namene temeljita na drugih pravnih aktih Unije, na primer Uredbi (EU) št. 691/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾ in Direktivi (EU) 2022/2464 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾. Nasprotno pa bi morale biti mogoče informacije, pridobljene na podlagi te uredbe, uporabiti za pripravo konsolidiranih poročil o emisijah, ki se zahtevajo v skladu z drugim veljavnim pravom Unije, če so zadevne metodologije in zbrani podatki dovolj združljivi.
- (12) Ustrezna metodologija za izračun emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev je eden od ključnih vidikov harmoniziranega okvira Unije, ki ga določa ta uredba. Metodologija bi morala zagotoviti, da bi se z izračuni emisij, opravljenimi v celotni prevozni verigi, dobili primerljivi in točni podatki o emisijah toplogrednih plinov, in sicer z upoštevanjem enotnega sklopa metodoloških korakov. Prav tako bi morala metodologija ustrezno upoštevati potrebe trga prevoznih storitev, da bi se izognili nepotrebni zapletenosti, prevelikemu bremenu in stroškom, zlasti za MSP, poleg tega pa bi morala biti izvedljiva za deležnike.
- (13) Standard EN ISO 14083:2023 – Toplogredni plini – Količinsko določanje in poročanje o emisijah toplogrednih plinov, ki nastanejo pri dejavnostih prometne verige (v nadaljnjem besedilu: standard EN ISO), ki ga je aprila 2023 objavil Evropski odbor za standardizacijo, bi moral biti skupna metodologija za izračun emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev na podlagi te uredbe. Spodbujanje njegove uporabe v Uniji krepi mednarodno skladnost obračunavanja emisij toplogrednih plinov in olajšuje nadaljnje globalno usklajevanje metodologije, ki se uporablja. Analiza Komisije je pokazala, da je standard EN ISO najustreznejši in najbolj sorazmeren standard za doseganje ciljev te uredbe, vključno z večjim uvajanjem na trg in primerljivostjo podatkov o emisijah toplogrednih plinov. Izračun emisij toplogrednih plinov se izvaja z uporabo pristopa „od vrtilne do koles“, kar vključuje emisije toplogrednih plinov, ki izhajajo iz oskrbe z energijo in uporabe vozil med prevozom in dejavnostmi vozlišč.
- (14) Komisija je odločena, da bo v sodelovanju z Evropskim odborom za standardizacijo in nacionalnimi organi držav članic za standardizacijo zagotovila poln dostop do te uredbe.

⁽⁶⁾ Uredba (EU) št. 691/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2011 o evropskih okoljsko-ekonomskih računih (UL L 192, 22.7.2011, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/691/oj>).

⁽⁷⁾ Direktiva (EU) 2022/2464 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o spremembi Uredbe (EU) št. 537/2014, Direktive 2004/109/ES, Direktive 2006/43/ES in Direktive 2013/34/EU glede poročanja podjetij o trajnostnosti (UL L 322, 16.12.2022, str. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>).

- (15) Za emisije v življenjskem krogu se na splošno šteje, da vključujejo emisije toplogrednih plinov „od vrtine do koles“ ter emisije iz proizvodnje, vzdrževanja in odstranjevanja vozil ter po potrebi prometne infrastrukture, kot je določeno v Priporočilu Komisije (EU) 2021/2279 ⁽⁸⁾. Toda ocena življenjskega kroga lahko povzroči visoke stroške izvajanja ter subjekte v prevozu in vozliščih podvrže zapletenosti obračunavanja, zlasti kar zadeva emisije, ki so povezane s prometno infrastrukturo. Ta uredba zaradi sorazmernosti in področja uporabe ne bi smela določati obvezne uporabe ocene življenjskega kroga brez ocene Komisije. Poleg tega bi morala Komisija v okviru ocene te uredbe poročati o napredku, doseženem v Mednarodni organizaciji za standardizacijo, da se za namene te uredbe ohrani sklicevanje na svetovno priznane standarde.
- (16) Pozornost bi bilo treba nameniti temu, da se ne odstopa od metodoloških izbir standarda EN ISO, da ne bi prihajalo do nedoslednosti pri izračunu emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev na trgu, zlasti v okviru mednarodnih prevoznih verig. Vendar je primerno, da Komisija oceni, ali bi bilo treba standard EN ISO morda prilagoditi glede na politike Unije, vključno s prihodnjo zakonodajo. Če Komisija v svoji oceni ugotovi, da je zaradi spremembe standarda ali njegove komponente nastalo očitno tveganje nezdružljivosti s cilji te uredbe ali drugim veljavnim pravom Unije, zlasti z Uredbo (EU) 2021/1119, bi morala Komisija sprejeti potrebne delegirane akte, s katerimi bi prepovedala uporabo navedene spremembe. Če ta ocena pokaže tveganje, da bi sprememba standarda ali njegove komponente lahko povzročila neupravičena neravnovesja pri izračunavanju emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev v določenih tržnih segmentih ali neskladja med tem standardom in cilji te uredbe ali drugega veljavnega prava Unije, bi morala imeti Komisija možnost, da sprejme potrebne izvedbene akte in od Evropskega odbora za standardizacijo zahteva, da standard ustrezno revidira.
- (17) Da na trgu ne bi krožile netočne informacije, bo morda treba pojasniti skupno metodologijo v zvezi s parametri, pomembnimi za emisije toplogrednih plinov, in predpostavkami, uporabljenimi za izračun emisij toplogrednih plinov pred začetkom opravljanja storitve. Enako velja za druge ustrezne tehnične parametre v zvezi z dodelitvijo emisij toplogrednih plinov ali združevanjem podatkovnih elementov, če uporaba teh parametrov v skupni metodologiji ni izrecno pojasnjena.
- (18) Za izračun emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev se lahko uporabijo različne vrste vhodnih podatkov, vključno s primarnimi in sekundarnimi podatki. Uporaba primarnih podatkov daje najzanesljivejše in najbolj točne rezultate, zato bi morala imeti prednost, da bi se taki primarni podatki začeli postopoma uporabljati v postopkih izračuna emisij toplogrednih plinov. Primarni podatki so lahko za nekatere deležnike, zlasti MSP, nedosegljivi ali predragi. Zato bi morala biti pod jasnimi pogoji dovoljena uporaba sekundarnih podatkov. Vendar pa bi morala imeti država članica, zato da zagotovi natančnejše obračunavanje emisij toplogrednih plinov, možnost določiti, da je uporaba primarnih podatkov obvezna za prevoze na njenem ozemlju za subjekte v prevozu in vozliščih, katerih število zaposlenih presega določen prag, predpisan z nacionalnim pravom, kadar se prevozna storitev začne in konča na njenem ozemlju. Da taka zahteva ne bi ovirala mednarodnih prevoznih storitev in razvoja MSP, je države članice ne bi smele uporabljati za čezmejne prevoze, vključno s tranzitnimi prevozi skozi svoja ozemlja ali za MSP.
- (19) Brez poseganja v pravila o državni pomoči bi morale imeti države članice možnost, da uvedejo upravne, finančne ali operativne spodbude za spodbujanje uporabe primarnih podatkov.

⁽⁸⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2021/2279 z dne 15. decembra 2021 o uporabi metod okoljskega odtisa za merjenje in sporočanje okoljske uspešnosti izdelkov in organizacij v njihovem življenjskem krogu (UL L 471, 30.12.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2279/oj>).

- (20) Kar zadeva sekundarne podatke, se lahko emisije toplogrednih plinov iz prevozne storitve izračunajo z uporabo privzetih vrednosti ali modeliranih podatkov. Privzete vrednosti bi bilo treba določiti, modelirane podatke pa razvijati in posodabljeni na nevtralen in objektiven način na podlagi zanesljivih virov in ustreznih parametrov. Podatkovne zbirke ne bi smele vsebovati privzetih vrednosti, zaradi katerih so dobljene emisije toplogrednih plinov strukturno podcenjene v primerjavi z znanimi dejanskimi vrednostmi primerljivih storitev. V takih primerih podatkovne zbirke tretjih oseb po tehničnem preverjanju kakovosti ne bi smele dobiti pozitivne ocene.
- (21) Treba bi bilo vzpostaviti jedrno podatkovno zbirko Unije o privzetih vrednostih za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov (v nadaljnjem besedilu: jedrna podatkovna zbirka Unije), da se izboljša primerljivost podatkov o emisijah toplogrednih plinov, pridobljenih pri uporabi te uredbe. Ta jedrna podatkovna zbirka Unije bi morala biti dovolj podrobna, odražati bi morala sektorske, regionalne in nacionalne posebnosti po vsej Uniji ter vsebovati ločene preglednice za vsak način prevoza. Komisija bi morala zagotoviti, da se jedrna podatkovna zbirka Unije redno posodablja, in vsako leto ali pogostejše oceniti potrebo po posodobitvi. Podatke o pomorskem prevozu bi bilo treba pridobiti iz podatkovne zbirke „THETIS-MRV“ in jih po potrebi dopolniti z drugimi viri informacij, kot je podatkovna zbirka FuelEU. Vendar bi bilo treba glede na sektorske, regionalne in nacionalne posebnosti navedenih privzetih vrednosti po vsej Uniji dovoliti druge ustrezne podatkovne zbirke in nabore podatkov, ki jih upravljajo tretje osebe, pod pogojem, da se njihova kakovost tehnično preveri na ravni Unije.
- (22) Pri določanju intenzivnosti emisij toplogrednih plinov za prevozne storitve morajo biti iz emisijskih faktorjev toplogrednih plinov za nosilce energije v prevozu izpeljane ocene emisij toplogrednih plinov, ki odražajo količino porabljene energije z vidika „od vrtilne do koles“. Zato bi bilo treba vzpostaviti osrednjo podatkovno zbirko Unije o privzetih vrednostih za emisijske faktorje toplogrednih plinov (v nadaljnjem besedilu: osrednja podatkovna zbirka Unije) nosilcev energije v prevozu, da se zagotovita primerljivost in kakovost vhodnih podatkov.
- (23) Pri količinski določitvi emisij, povezanih z uporabo električne energije bi bilo treba spodbujati pristop na podlagi lokacije, če so zagotovljene posodobljene in točne vrednosti intenzivnosti emisij za različne države članice. Uporabil bi se lahko tržni pristop, kadar je to primerno in kadar je tak pristop dovolj razvit, pod pogojem, da so izpolnjeni pogoji iz Priloge J k standardu EN ISO.
- (24) Jedrna podatkovna zbirka Unije in osrednja podatkovna zbirka Unije bi morali vsebovati privzete vrednosti, dogovorjene bodisi v Uniji bodisi v interesu Unije na mednarodni ravni, kadar so take vrednosti na voljo in je to ustrezno. Jedrna podatkovna zbirka Unije in osrednja podatkovna zbirka Unije bi morali zaradi sektorskih, regionalnih in nacionalnih posebnosti po vsej Uniji odražati tipe vozil in nosilce energije v prevozu, ki se običajno uporabljajo v Uniji, v nekaterih ali vseh državah članicah. Jedrna podatkovna zbirka Unije in osrednja podatkovna zbirka Unije bi morali odražati tudi edinstvene značilnosti v različnih državah članicah.
- (25) Razvoj in vzdrževanje jedrne podatkovne zbirke Unije in osrednje podatkovne zbirke Unije ter tehnično preverjanje kakovosti podatkovnih zbirk in naborov podatkov, ki jih upravljajo tretje osebe, bi moral opravljati nevtralen in pristojni organ, ki deluje na ravni Unije. Evropska agencija za okolje je glede na svoje pristojnosti najprimernejša za zagotovitev tehnične pomoči, ki je potrebna za pravilno izvajanje ustreznih določb te uredbe. Po potrebi bi se bilo treba pri tem delu opirati na prispevke in podporo drugih sektorskih organov Unije, v skladu s pravom Unije. Države članice bi morale imeti možnost, da Komisiji po potrebi zagotovijo dodatne in prostovoljne prispevke.
- (26) Moralo bi biti mogoče uporabiti modelirane podatke, če temeljijo na modelu, določenem v skladu s skupno metodologijo in po potrebi drugimi določbami o uporabi sekundarnih podatkov in orodij za izračun iz te uredbe.

- (27) Uredba (EU) 2015/757 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾ in Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾ zahtevata zbiranje, merjenje, izračun in letno poročanje o emisijah toplogrednih plinov z ladij oziroma zrakoplovov. Uredba (EU) 2015/757 in Direktiva 2003/87/ES do določene mere dopolnjujeta to uredbo, zlasti z vidika pridobivanja podatkov o porabi goriva kot vhodnih podatkov za količinsko določitev emisij iz prevoznih storitev, prevoženo razdaljo ali količino naloženega tovora. Prav tako bi moralo biti mogoče za izračun emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev uporabiti vhodne podatke, ki izhajajo iz izvajanja drugih zakonodajnih okvirov, kot so Uredba (EU) 2019/631 ⁽¹¹⁾, (EU) 2019/1242 ⁽¹²⁾, (EU) 2023/1805 ⁽¹³⁾ ali (EU) 2023/2405 ⁽¹⁴⁾ Evropskega parlamenta in Sveta. Glede na to, da je primerno, da se vsi zadevni pravni akti Unije na področju prevoza sklicujejo na skupni standard, bi si morala Komisija prizadevati za zagotovitev združljivosti in skladnosti te uredbe z obstoječimi pravnimi akti Unije in prihodnjimi pobudami. Še posebej bi si morala Komisija v prihodnjih pobudah in vsej sekundarni zakonodaji prizadevati, da bi moralo obračunavanje emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev v razčlenjeni obliki temeljiti na skupni metodologiji iz te uredbe.
- (28) Da bi MSP olajšali natančno zbiranje podatkov, naknadne izračune in uporabo primarnih podatkov, bi bilo treba omogočanje dostopa do podatkov v vozilu obravnavati v okviru morebitnega prihodnjega zakonodajnega predloga v zvezi z dostopom do podatkov o vozilu.
- (29) Da bi bilo izvajanje te uredbe lažje in da bi se omejila kompleksnost izračuna ter hkrati zmanjšalo upravno in finančno breme, bi morala Komisija zagotoviti poenostavljeno, brezplačno in javno dostopno spletno orodje za izračun, ki bi bilo preprosto za uporabo in posebej zasnovano za mikro, male in srednje prevoznike. Orodje za izračun bi bilo treba razviti v skladu s skupno metodologijo iz te uredbe, tako da bi njegova uporaba zagotavljala pravilnost opravljenega izračuna. Omogočati bi moralo izračune na podlagi primarnih podatkov in uporabo ustreznih sekundarnih podatkov, vključno z emisijskimi faktorji toplogrednih plinov in, kadar so na voljo, privzetimi vrednostmi za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov, ki izhajajo iz podatkovnih zbirk, priznanih na podlagi te uredbe. Priložen bi mu moral biti priročnik, ki bi bil v pomoč pri izvajanju te uredbe in v katerem bi bilo pojasnjeno delovanje orodja za izračun. Orodje za izračun bi bilo treba redno posodablјati. Z njim bi bilo treba obravnavati podatkovno vrzel v informacijski verigi, spodbujati enotno obračunavanje emisij toplogrednih plinov za najznačilnejše prevozne storitve, povečati preglednost in primerljivost podatkov ter prispevati k ozaveščanju in spodbujanju uporabe izračuna emisij toplogrednih plinov na podlagi te uredbe.
- (30) Primerno je določiti skupne metrike za izražanje izhodnih podatkov o emisijah toplogrednih plinov, ki so podlaga za primerljivost navedenih podatkov in omogočajo učinkovito primerjalno analizo različnih prevoznih storitev. Skupne metrike bi morale ponudniku podatkov omogočati tudi jasno sporočanje, prejemniku podatkov pa natančno razumevanje tega sporočanja.

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2015/757 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o spremljanju emisij toplogrednih plinov iz pomorskega prometa, poročanju o njih in njihovem preverjanju ter spremembi Direktive 2009/16/ES (UL L 123, 19.5.2015, str. 55, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/757/oj>).

⁽¹⁰⁾ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) 2019/631 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi standardov emisijskih vrednosti CO₂ za nove osebne avtomobile in nova lahka gospodarska vozila ter razveljavitvi uredb (ES) št. 443/2009 in (EU) št. 510/2011 (UL L 111, 25.4.2019, str. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/631/oj>).

⁽¹²⁾ Uredba (EU) 2019/1242 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o določitvi standardov emisijskih vrednosti CO₂ za nova težka vozila in spremembi uredb (ES) št. 595/2009 in (EU) 2018/956 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 96/53/ES (UL L 198, 25.7.2019, str. 202, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1242/oj>).

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2023/1805 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o uporabi obnovljivih in nizkoogljicnih goriv v pomorskem prometu ter spremembi Direktive 2009/16/ES (UL L 234, 22.9.2023, str. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1805/oj>).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2023/2405 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev za trajnostni zračni prevoz (ReFuelEU za letalstvo) (UL L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj>).

- (31) Vse razčlenjene informacije o emisijah toplogrednih plinov iz prevozne storitve, ki se tretji osebi razkrijejo za komercialne ali regulativne namene v skladu s to uredbo, bi morale nujno in vidno vključevati izhodne podatke, ki so na podlagi posebnih pravil iz te uredbe določeni za izračun emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev. Po potrebi se lahko dodajo dodatni podatkovni elementi, ki se uporabljajo za namene, ki niso opredeljeni v tej uredbi.
- (32) Razkritje informacij o emisijah toplogrednih plinov, preden je prevozna storitev opravljena, je ključno za spodbujanje javnih organov, podjetij in potrošnikov, da ozaveščeno sprejmejo odločitve ter vpliva na javno naračanje s strani javnih organov in poslovne odločitve subjektov v prevozu in vozliščih, ki zagotavljajo in organizirajo te prevozne storitve na trgu. Zato bi morale biti informacije o emisijah toplogrednih plinov, povezanih s posamezno prevozno storitvijo, kadar je to mogoče, razkrite, preden je ta storitev opravljena. Predvsem kadar so v komunikaciji med podjetji potrebne podrobnejše informacije, zlasti v okviru logističnih verig in podizvajalskih pogodbenih razmerij ali za namene uporabe primarnih podatkov, pa bi moralo biti mogoče informacije o emisijah toplogrednih plinov razkriti šele po opravljeni prevozni storitvi.
- (33) Za dokazovanje skladnosti z zahtevami iz te uredbe bi morali imeti subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov, ki izračunavajo in razkrivajo izhodne podatke o emisijah toplogrednih plinov iz prevozne storitve, možnost, da predložijo dokazila za utemeljitev izhodnih podatkov. Navedena dokazila bi se morala predložiti na podlagi pravil o poročanju na ravni prevoznih storitev, določenih v standardu EN ISO, in bi morala biti na voljo na zahtevo pristojnega organa, kot je sodišče, ali druge tretje osebe, če se to zahteva v okviru ločenih zakonskih ali pogodbenih obveznosti.
- (34) Razen če se uporabljajo ločene ureditve, se posrednik podatkov, ki zbira informacije o emisijah toplogrednih plinov iz prevozne storitve od subjektov v prevozu in vozliščih ali drugih ustreznih fizičnih ali pravnih oseb in te informacije razkriva na trgu, ne bi smel šteti za odgovornega, če zadevne informacije kršijo katero koli od zahtev iz te uredbe v zvezi z izračunom in preverjanjem emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev ter certificiranjem orodij za izračun. Vendar bi si moral posrednik podatkov prizadevati, da se izogne razkritju netočnih ali nepravilnih informacij, ter spoštovati pravila, določena v tej uredbi v zvezi z izhodnimi podatki o emisijah toplogrednih plinov, sporočanjem in preglednostjo. Poleg tega bi moral posrednik podatkov zagotoviti vir teh informacij, da se omogoči identifikacija zadevnega ponudnika informacij.
- (35) Z zunanjimi orodji za izračun, ki jih tretja oseba zagotovi na trgu za širšo komercialno in nekomercialno uporabo, se lahko olajša obračunavanje emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev in s tem podpre njihova uporaba v širših skupinah deležnikov. Zunanja orodja za izračun bi bilo treba certificirati, da se zagotovi njihova skladnost z zahtevami iz te uredbe, zlasti v zvezi z uporabo skupne metodologije in ustreznega nabora vhodnih podatkov.
- (36) Ustrezno zasnovan sistem preverjanja skladnosti izhodnih podatkov o emisijah toplogrednih plinov, razkritih na trgu, in postopkov izračuna, na katerih temeljijo taki podatki, z zahtevami iz te uredbe bi moral znatno povečati zaupanje v zanesljivost in točnost navedenih podatkov. Natančneje, določati bi moral podrobne pogoje, ki urejajo preverjanje, ne glede na to, ali gre za občasni ali linijski prevoz, vključno z ustrežno pogostostjo pregledov, in postopkovne ureditve, ob ustreznem upoštevanju narave in obsega zadevnih prevoznih storitev ter potrebe po izogibanju nesorazmernim upravnim bremenom. Subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov, ki so uspešno prestali postopek ugotavljanja skladnosti, bi morali imeti pravico pridobiti dokazilo o skladnosti, ki bi bilo splošno priznано po vsej Uniji. Morebitno vključenost primarnih podatkov bi bilo treba potrditi v dokazilu o skladnosti, zlasti za spodbujanje zbiranja in uporabe primarnih podatkov s strani vseh subjektov, ki jih zadeva ta uredba. Preverjanje izhodnih podatkov bi moralo vključevati primerljivost takih izhodnih podatkov, tudi v zvezi z izračunom razdalje, pri čemer bi bilo treba preveriti, če odstopanja od razdalje po velikem krogu in najkrajše možne razdalje ustrezajo standardu EN ISO.

- (37) Upravno breme, povezano s preverjanjem, bi lahko bilo nesorazmerno za manjša podjetja, zato bi se mu bilo treba izogibati. V ta namen bi morala biti MSP izvzeta iz zahtev v zvezi s preverjanjem, razen če želijo pridobiti dokazilo o skladnosti. Poleg tega bi morala velika podjetja pri odločanju o tem, da bi od partnerjev v vrednostni verigi, zlasti MSP, zahtevala preverjanje skladnosti, upoštevati načelo sorazmernosti.
- (38) Pravni akti Unije v prevoznem sektorju že določajo pravila o zahtevah glede preverjanja emisij, še posebej uredbi (EU) 2015/757 in (EU) 2023/1805 za pomorski sektor ter Direktiva 2003/87/ES za letalski sektor. Za zmanjšanje upravnih bremen bi bilo treba preveritelje, akreditirane na podlagi navedenih aktov, šteti za akreditirane na podlagi te uredbe za opravljanje nalog preverjanja v sektorju, v katerem delujejo, pod pogojem, da imenovane nacionalne organe obvestijo, da nameravajo take naloge opravljati tudi na podlagi te uredbe. Organi za ugotavljanje skladnosti bi morali biti neodvisni in pristojni pravni subjekti, ki jih akreditirajo nacionalni akreditacijski organi, ustanovljeni v skladu z Uredbo (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁵⁾. Uredba (ES) št. 765/2008 o akreditaciji organov za ugotavljanje skladnosti se uporablja horizontalno, tudi za preveritelje, akreditirane na podlagi uredb (EU) 2015/757 in (EU) 2023/1805 ter Direktive 2003/87/ES, in organe za ugotavljanje skladnosti, akreditirane na podlagi te uredbe. Uredba (ES) št. 765/2008 zajema tudi primere, ko so nacionalni akreditacijski organi pooblašteni za sprejemanje ustreznih ukrepov, če organ za ugotavljanje skladnosti ni več pristojen za izvajanje določene dejavnosti ugotavljanja skladnosti ali je resno prekršil svoje obveznosti.
- (39) Kadar so bili razčlenjeni izhodni podatki o emisijah toplogrednih plinov iz prevoznih storitev že preverjeni v skladu s posebnimi pravili iz drugih pravnih aktov Unije, med drugim iz Uredbe (EU) 2015/757 in delegiranih aktov, sprejetih na podlagi navedene uredbe, ali Uredbe (EU) 2023/1805 in delegiranih aktov, sprejetih na podlagi navedene uredbe, za pomorski sektor ter iz Direktive 2003/87/ES in izvedbenih aktov, sprejetih na podlagi navedene direktive, za letalski sektor, bi bilo treba šteti, da so bili zadevni podatki preverjeni na podlagi te uredbe.
- (40) Da se omogoči učinkovito delovanje te uredbe ter da se jo po potrebi dopolni z dodatnimi pravili, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije sprejema akte v zvezi z oceno spremembe standarda EN ISO in po potrebi prepovedjo uporabe nadaljnjih sprememb, ocenjevanjem in izključitvijo nekaterih elementov skupne metodologije, prilagoditvijo skupnih metrik za izhodne podatke o emisijah toplogrednih plinov ter določitvijo dodatnih metod in meril za akreditacijo organov za ugotavljanje skladnosti. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje⁽¹⁶⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (41) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila, da določi podrobne določbe v zvezi z zahtevami Evropskemu odboru za standardizacijo za revizijo standarda EN ISO, pojasnitvijo skupne metodologije, določitvijo pravil in pogojev za izvedbo tehničnega preverjanja kakovosti podatkovnih zbirk tretjih oseb, vzpostavitev orodja EU za izračun, certificiranje zunanjih orodij za izračun in preverjanjem izhodnih podatkov. Navedena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁵⁾ Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93 (UL L 218, 13.8.2008, str. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/765/oj>).

⁽¹⁶⁾ Medinstitucionalni sporazum med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o boljši pripravi zakonodaje (UL L 123, 12.5.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj).

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

- (42) Ker cilja te uredbe, in sicer spodbujanja sprememb v vedenju javnih organov, podjetij in potrošnikov, da bi se z uvedbo in uporabo primerljivih in zanesljivih podatkov o emisijah toplogrednih plinov iz prevoznih storitev te emisije zmanjšale, države članice ne morejo zadovoljivo doseči brez tveganja uvedbe upravnih ovir na notranjem trgu, ki industrijam nalagajo dodatne stroške in upravno breme, temveč se zaradi učinka harmonizacije skupne metodologije za izračun emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev iz te uredbe lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

Ta uredba določa pravila za obračunavanje emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev, ki se začnejo ali končajo na ozemlju Unije, kadar se razčlenjene informacije o teh emisijah izračunajo in razkrijejo na pogodbeni podlagi ali prostovoljno za komercialne namene ali kadar sta tak izračun in razkritje določena z veljavnim pravom Unije ali nacionalnim pravom.

Ta uredba se uporablja za:

- (a) prevoznike, organizatorje prevoznih storitev in upravljavce vozlišč;
- (b) posrednike podatkov;
- (c) razvijalce orodij za izračun;
- (d) razvijalce podatkovnih zbirk tretjih oseb in
- (e) organe za ugotavljanje skladnosti.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „toplogredni plin“ pomeni plinasto sestavino ozračja, tako naravno kot antropogeno, ki absorbira in oddaja sevanje pri določenih valovnih dolžinah znotraj spektra infrardečega sevanja, ki ga oddajajo zemeljska površina, atmosfera in oblaki;
- (2) „emisije toplogrednih plinov“ pomeni izpust toplogrednih plinov v ozračje, izražen v masi ekvivalenta ogljikovega dioksida;
- (3) „obračunavanje emisij toplogrednih plinov“ pomeni količinsko opredelitev emisij toplogrednih plinov na podlagi meritev in izračunov ter poročanje o njih;
- (4) „prevozna storitev“ pomeni prevoz tovora ali potnika z izhodišča na cilj; prevozna storitev lahko vključuje enega ali več elementov prevozne verige, pri katerih so potrebni prevozi in dejavnosti vozlišča;

- (5) „prevoz“ pomeni upravljanje vozila za prevoz potnikov in/ali tovora;
- (6) „dejavnost vozlišča“ pomeni dejavnost pretovora tovora ali prestopa potnikov v vozlišču;
- (7) „prevozna veriga“ pomeni zaporedje elementov prevoza tovora ali (skupine) potnika(-ov), ki skupaj predstavlja njihov premik z izhodišča na cilj;
- (8) „element prevozne verige“ pomeni odsek prevozne verige, na katerem tovor ali (skupina) potnik(ov) potuje z enim vozilom ali skozi eno vozlišče;
- (9) „primarni podatki“ pomeni količinsko opredeljeno vrednost procesa ali dejavnosti, pridobljeno z neposrednim merjenjem ali izračunom, ki temelji na neposrednih meritvah;
- (10) „sekundarni podatki“ pomeni modelirane podatke ali privzete vrednosti, ki ne izpolnjujejo zahtev za primarne podatke, vključno s podatki iz podatkovnih zbirk in objavljene literature, privzetimi vrednostmi za emisijske faktorje toplogrednih plinov iz nacionalnih evidenc, izračunanimi podatki, ocenami ali drugimi reprezentativnimi podatki in podatki, pridobljenimi z nadomestnimi postopki ali ocenami;
- (11) „organizator prevoznih storitev“ pomeni subjekt, ki opravlja prevozne storitve, v okviru katerih je upravljanje nekaterih elementov prevozne verige oddano v podizvajanje enemu ali več subjektom;
- (12) „prevoznik“ pomeni subjekt, ki opravlja prevoze, ki vključujejo prevoz tovora, potnikov ali obojega;
- (13) „upravljavca vozlišča“ pomeni subjekt, ki opravlja dejavnosti vozlišča, ki vključujejo prevoz tovora ali potnikov;
- (14) „subjekti v prevozu in vozliščih“ pomeni organizatorja prevoznih storitev, prevoznika in upravljavca vozlišča;
- (15) „posrednik podatkov“ pomeni pravno ali fizično osebo, ki zagotavlja informacije o emisijah toplogrednih plinov iz prevoznih storitev, ki se začnejo ali končajo na ozemlju Unije, pri čemer pa sam teh storitev ne opravlja ali organizira;
- (16) „mikro, mala in srednja podjetja“ ali „MSP“ pomeni mikropodjetja, mala podjetja in srednja podjetja iz Priporočila Komisije 2003/361/ES ⁽¹⁸⁾;
- (17) „privzeta vrednost“ pomeni splošno vrednost podatkov, ki je pridobljena iz objavljenega vira in se šteje za privzeto, kadar ni primarnih ali modeliranih podatkov;
- (18) „nosilec energije“ pomeni snov ali pojav, ki se lahko uporablja za proizvodnjo mehanskega dela ali toplote ali za izvajanje kemičnih ali fizikalnih procesov;
- (19) „modelirani podatki“ pomeni sekundarne podatke, ki se pridobijo na podlagi modela, v katerem so upoštevani primarni podatki o prevozu ali dejavnosti vozlišča in/ali njuni parametri v zvezi z emisijami toplogrednih plinov, med drugim na podlagi modela, zagotovljenega z orodjem za izračun;
- (20) „izhodni podatki“ pomeni razčlenjene podatke o emisijah toplogrednih plinov iz prevozne storitve, pridobljene na podlagi skupne metodologije in vhodnih podatkov iz te uredbe;
- (21) „vozilo“ pomeni sredstvo za prevoz potnikov ali tovora ali obojega pri vseh načinih prevoza;

⁽¹⁸⁾ Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).

- (22) „dejavnost z emisijami toplogrednih plinov“ pomeni dejavnost, ki povzroča emisije toplogrednih plinov;
- (23) „podatki o dejavnosti z emisijami toplogrednih plinov“ pomeni količinsko meritev dejavnosti z emisijami toplogrednih plinov;
- (24) „intenzivnost emisij toplogrednih plinov“ pomeni koeficient, ki prevozno dejavnost ali dejavnost vozlišča povezuje z emisijami toplogrednih plinov;
- (25) „emisijski faktor toplogrednih plinov“ pomeni koeficient, ki podatke o dejavnosti z emisijami toplogrednih plinov povezuje z emisijami toplogrednih plinov;
- (26) „emisije toplogrednih plinov od vrtine do koles“ pomeni emisije, ki predstavljajo učinek toplogrednih plinov, ki se sproščajo ob uporabi vozila in delovanju prevoznih vozlišč ter oskrbi teh storitev z energijo;
- (27) „orodje za izračun“ pomeni aplikacijo, model ali programsko opremo, ki omogoča samodejni izračun emisij toplogrednih plinov iz prevozne storitve;
- (28) „zunanje orodje za izračun“ pomeni orodje za izračun, ki ga tretja oseba zagotovi na trgu za široko komercialno ali nekomercialno uporabo;
- (29) „ekvivalent ogljikovega dioksida (CO₂e)“ pomeni enoto za primerjanje sevalnega prispevka toplogrednega plina s sevalnim prispevkom ogljikovega dioksida;
- (30) „organ za ugotavljanje skladnosti“ pomeni organ za ugotavljanje skladnosti, kakor je opredeljen v členu 2, točka 13, Uredbe (ES) št. 765/2008.

POGLAVJE II

SKUPNA METODOLOGIJA

Člen 3

Skupna metodologija za izračun emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev

1. Emisije toplogrednih plinov iz prevoznih storitev se izračunajo na podlagi skupne metodologije, opredeljene v posodobljenem standardu EN ISO 14083:2023 – Toplogredni plini – Količinsko določanje in poročanje o emisijah toplogrednih plinov, ki nastanejo pri dejavnostih prometne verige, kot je določeno v tem poglavju.
2. Komisija najpozneje 3. decembra 2033 oceni potrebo po prilagoditvi katere koli komponente standarda EN ISO.
3. Komisija lahko na lastno pobudo ali na zahtevo države članice začne preverjanje skladnosti, da oceni vsako spremembo standarda EN ISO.
4. Z odstopanjem od odstavka 1 tega člena Komisija sprejme delegirane akte v skladu s členom 17 te uredbe za njeno dopolnitev, pri čemer opredeli spremembe standarda EN ISO ali katere koli komponente iz odstavka 2 tega člena, zaradi katerih je nastalo očitno tveganje nezdržljivosti s cilji te uredbe in drugim veljavnim pravom Unije, zlasti z Uredbo (EU) 2021/1119, in ki se zato ne uporabljajo.
5. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov, s katerimi na podlagi rezultatov ocene iz odstavka 2 tega člena in preverjanja skladnosti iz odstavka 3 tega člena od Evropskega odbora za standardizacijo zahteva revizijo standarda EN ISO. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 18(2).

6. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov za določitev podrobnih pravil, da se pojasni skupna metodologija iz odstavka 1 tega člena in zagotovi njeno enotno izvajanje na trgu v zvezi s pristopom za določitev ustreznih parametrov v zvezi z emisijami za izračun emisij toplogrednih plinov pred začetkom opravljanja prevozne storitve in, kadar je to ustrezno, za določitev drugih tehničnih parametrov v zvezi z dodelitvijo emisij toplogrednih plinov ali združevanjem podatkovnih elementov, ki v navedeni skupni metodologiji niso izrecno pojasnjeni. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 18(2).

POGLAVJE III

VHODNI PODATKI IN NJIHOVI VIRI

Člen 4

Uporaba primarnih in sekundarnih podatkov

1. Subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov dajo prednost uporabi primarnih podatkov za izračun emisij toplogrednih plinov iz prevoznih storitev.

Država članica lahko določi, da je uporaba primarnih podatkov obvezna za prevoze, ki jih na njenem ozemlju opravljajo subjekti v prevozu in vozliščih, pri katerih število zaposlenih presega poseben prag, določen z nacionalnim pravom, kadar se prevozna storitev začne in konča na njenem ozemlju. Država članica take zahteve ne uporablja za čezmejne prevoze, vključno s tranzitnimi prevozi prek svojega ozemlja, ali za MSP.

2. Brez poseganja v pravila o državni pomoči lahko države članice uvedejo upravne, finančne ali operativne spodbude za spodbujanje uporabe primarnih podatkov.

3. Uporaba sekundarnih podatkov za izračun emisij toplogrednih plinov iz prevozne storitve je dovoljena pod naslednjimi pogoji:

(a) kadar so privzete vrednosti za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov pridobljene iz:

(i) jedrne podatkovne zbirke Unije o privzetih vrednostih za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov (v nadaljnjem besedilu: jedrna podatkovna zbirka Unije) iz člena 5 ali

(ii) podatkovnih zbirk in naborov podatkov o privzetih vrednostih za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov, ki jih upravljajo tretje osebe, v skladu s členom 6;

(b) kadar so privzete vrednosti za emisijske faktorje toplogrednih plinov za nosilce energije v prevozu pridobljene iz osrednje podatkovne zbirke Unije o privzetih vrednostih za emisijske faktorje toplogrednih plinov (v nadaljnjem besedilu: osrednja podatkovna zbirka Unije) iz člena 7;

(c) kadar modelirani podatki temeljijo na modelu, določenem v skladu s skupno metodologijo iz člena 3(1), in po potrebi v skladu s pogoji za uporabo sekundarnih podatkov iz točk (a) in (b) tega odstavka ter z določbami o uporabi orodij za izračun iz členov 8 in 11.

Kadar subjekti v prevozu in vozliščih opravijo predhodni izračun emisij toplogrednih plinov za določeno prevozno storitev, lahko v skladu s skupno metodologijo uporabijo privzete vrednosti za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov, določene na podlagi primarnih podatkov iz prevozne storitve s podobnimi značilnostmi, ki so jo v letu pred predhodnim izračunom opravljali isti subjekti.

4. Kadar subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov kot vhodne podatke uporabljajo primarne podatke, ki so že bili uporabljeni kot podlaga za določitev izhodnih podatkov, ki jih je na podlagi drugih pravnih aktov Unije preveril akreditirani organ iz člena 16, preverjanje iz člena 12(1) ni potrebno za obravnavo virov vhodnih podatkov, uporabljenih za izračun iz člena 13(2), točka (b).

5. Subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov se lahko pri izračunu emisij toplogrednih plinov iz porabljene električne energije odločijo za uporabo tržnega pristopa namesto sekundarnih podatkov na podlagi lokacije, če so izpolnjeni pogoji iz Priloge J k standardu EN ISO.

Člen 5

Jedrna podatkovna zbirka Unije o privzetih vrednostih za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov

1. Komisija s tehnično pomočjo Evropske agencije za okolje ter po potrebi z dodatnim in prostovoljnim prispevkom držav članic do 2. decembra 2029 vzpostavi jedrno podatkovno zbirko Unije. Komisija si prizadeva v jedrno podatkovno zbirko Unije vključiti privzete vrednosti za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov za tipe vozil, ki se običajno uporabljajo v Uniji, v nekaterih ali vseh državah članicah.

2. Kadar so na voljo in je to ustrezno, jedrna podatkovna zbirka Unije vključuje privzete vrednosti za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov, dogovorjene bodisi v Uniji bodisi v interesu Unije na mednarodni ravni.

3. Jedrna podatkovna zbirka Unije vključuje ločeno preglednico za vsak način prevoza, zlasti za privzete vrednosti za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov v pomorskem prevozu. Podatki o pomorskem prevozu se pridobijo iz podatkovne zbirke „THETIS-MRV“ in se, kadar je to ustrezno, dopolnijo z drugimi viri informacij, kot je podatkovna zbirka FuelEU, vzpostavljena na podlagi člena 19(1) Uredbe (EU) 2023/1805.

4. Komisija pri oblikovanju privzetih vrednosti za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov:

(a) uporablja pristop na podlagi lokacije, določen v skupni metodologiji iz člena 3(1), in po potrebi upošteva edinstvene značilnosti različnih držav članic;

(b) upošteva emisijske faktorje toplogrednih plinov, ki so bili določeni v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁹⁾.

5. Komisija s tehnično pomočjo Evropske agencije za okolje zagotovi vzdrževanje, redno posodabljanje, stalni razvoj in ustrezno raven varnosti jedrne podatkovne zbirke Unije na podlagi odstavka 1, pri čemer upošteva razvoj najsodobnejše tehnologije v prevoznem sektorju in vse nove metodološke pristope za izračun emisij toplogrednih plinov. Komisija zagotovi združljivost in skladnost jedrne podatkovne zbirke Unije z obstoječimi pravnimi akti Unije. Komisija vsaj enkrat na leto oceni, ali je treba jedrno podatkovno zbirko Unije posodobiti.

Kadar koli se privzete vrednosti za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov iz jedrne podatkovne zbirke Unije posodobijo, Komisija brez nepotrebnega odlašanja omogoči, da so posodobljene privzete vrednosti javno dostopne. Subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov uporabijo najnovejše razpoložljive podatke za izračun in razkritje svojih informacij o emisijah toplogrednih plinov v 18 mesecih od datuma, ko je posodobitev javno dostopna.

Uporaba posodobljenih privzetih vrednosti iz drugega pododstavka je obvezna samo za nove izhodne podatke, ki se izračunajo in razkrijejo po posodobitvi, medtem ko retroaktivna revizija že objavljenih informacij ni potrebna.

⁽¹⁹⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

6. Dostop javnosti do jedrne podatkovne zbirke Unije za iskanje ali uporabo privzetih vrednosti za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov je brezplačen in se zagotovi v vseh uradnih jezikih institucij Unije.

Člen 6

Podatkovne zbirke in nabori podatkov o privzetih vrednostih za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov, ki jih upravljajo tretje osebe

1. Razvijalec podatkovne zbirke ali nabora podatkov tretje osebe pri Komisiji vloži vlogo za tehnično preverjanje kakovosti privzetih vrednosti za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov, vključenih v navedeno podatkovno zbirko ali nabor podatkov. Komisija ob tehnični pomoči Evropske agencije za okolje oceni navedeno vlogo z izvedbo takega tehničnega preverjanja kakovosti v skladu s skupno metodologijo iz člena 3(1).
2. Za pridobivanje sekundarnih podatkov v skladu s členom 4(3), točka (a)(ii), se uporabljajo samo podatkovne zbirke in nabori podatkov tretjih oseb o privzetih vrednostih za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov, ki so bile pozitivno ocenjene na podlagi odstavka 1 tega člena. Komisija objavi in vzdržuje posodobljen seznam podatkovnih zbirk, v katerih so določene privzete vrednosti za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov, ki jih upravljajo tretje osebe, ki jih je pozitivno ocenila. Ta posodobljen seznam je javno dostopen na namenskem spletišču.
3. Obveznost tehničnega preverjanja kakovosti iz odstavka 1 se uporablja od 3. decembra 2031. Pozitivna ocena na podlagi odstavka 2 velja dve leti.
4. Komisija najpozneje 2. junija 2030 sprejme izvedbene akte za določitev podrobnih pravil in pogojev za tehnično preverjanje kakovosti iz odstavka 1 tega člena ter pogojev za pozitivno oceno na podlagi odstavka 2 tega člena. V izvedbenih aktih se določi časovni okvir, v katerem se izvedejo tehnična preverjanja kakovosti. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 18(2).

Člen 7

Osrednja podatkovna zbirka Unije o privzetih vrednostih za emisijske faktorje toplogrednih plinov

1. Komisija s tehnično pomočjo Evropske agencije za okolje ter po potrebi z dodatnim in prostovoljnim prispevkom držav članic, ustreznih deležnikov in drugih sektorskih organov Unije do 2. junija 2028 vzpostavi osrednjo podatkovno zbirko Unije. Komisija si prizadeva v osrednjo podatkovno zbirko Unije vključiti privzete vrednosti za emisijske faktorje toplogrednih plinov za nosilce energije v prevozu, ki se običajno uporabljajo v Uniji, v nekaterih ali vseh državah članicah.
2. Komisija pri oblikovanju privzetih vrednosti za emisijske faktorje toplogrednih plinov uporablja pristop na podlagi lokacije, določen v skupni metodologiji iz člena 3(1), in po potrebi upošteva edinstvene značilnosti različnih držav članic.

Komisija brez poseganja v prvi pododstavek tega odstavka upošteva emisijske faktorje toplogrednih plinov, ki so bili določeni v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001.

3. Kadar so na voljo in je to ustrezno, osrednja podatkovna zbirka Unije vključuje privzete vrednosti za emisijske faktorje toplogrednih plinov, dogovorjene bodisi v Uniji bodisi v interesu Unije na mednarodni ravni.
4. Komisija s tehnično pomočjo Evropske agencije za okolje zagotovi vzdrževanje, redno posodabljanje in stalni razvoj ter ustrezno raven varnosti osrednje podatkovne zbirke Unije na podlagi odstavka 1 tega člena, pri čemer upošteva potrebo po prilagoditvah katere koli komponente standarda iz člena 3(1), razvoj najsodobnejše tehnologije v prevoznem sektorju in vse nove metodološke pristope za izračun emisij toplogrednih plinov. Komisija zagotovi združljivost in skladnost osrednje podatkovne zbirke Unije z obstoječimi pravnimi akti Unije.

Kadar koli se privzete vrednosti za emisijske faktorje toplogrednih plinov iz osrednje podatkovne zbirke Unije posodobijo, Komisija brez nepotrebnega odlašanja omogoči, da so posodobljene vrednosti javno dostopne. Subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov uporabijo najnovejše razpoložljive podatke za izračun in razkritje svojih informacij o emisijah toplogrednih plinov v 18 mesecih od datuma, ko je posodobitev javno dostopna.

Uporaba posodobljenih privzetih vrednosti iz drugega pododstavka je obvezna samo za nove izhodne podatke, ki se izračunajo in razkrijejo po posodobitvi, medtem ko retroaktivna revizija že objavljenih informacij ni potrebna.

5. Dostop javnosti do osrednje podatkovne zbirke Unije za iskanje ali uporabo privzetih vrednosti za emisijske faktorje toplogrednih plinov za nosilce energije v prevozu je brezplačen in se zagotovi v vseh uradnih jezikih institucij Unije.

Člen 8

Orodje EU za izračun

1. Komisija do 2. junija 2030 sprejme izvedbene akte, s katerimi zagotovi, da je uporabniku prijazno, brezplačno in poenostavljeno orodje EU za izračun, ki olajšuje izračune na podlagi primarnih podatkov in omogoča uporabo privzetih vrednosti za intenzivnosti emisij toplogrednih plinov, kadar so na voljo ter kadar je to ustrezno, in privzetih vrednosti za emisijske faktorje toplogrednih plinov v skladu s členom 4(3), točki (a) oziroma (b), javno dostopno prevoznikom in da je zasnovano za podporo zlasti mikro, malim in srednjim prevoznikom. Navedeno orodje EU za izračun se redno posodablja. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 18(2).

2. Kadar prevozniki za določitev izhodnih podatkov uporabljajo orodje EU za izračun, preverjanje iz člena 12(1) ni potrebno za obravnavo pravilnosti opravljenega izračuna iz člena 13(2), točka (c).

3. Da bi prevoznike, zlasti MSP, spodbudili k široki uporabi standarda EN ISO, se orodju EU priloži priročnik, ki MSP pomaga pri izvajanju te uredbe in v katerem je jasno razloženo, kako uporabljati funkcije orodja EU za izračun. Navedeni priročnik je na voljo v vseh uradnih jezikih institucij Unije.

POGLAVJE IV

IZHODNI PODATKI IN PREGLEDNOST

Člen 9

Določitev izhodnih podatkov o emisijah toplogrednih plinov iz prevoznih storitev

1. Izhodni podatki se določijo z uporabo skupne metodologije in vhodnih podatkov v skladu s členi 3 do 7.

2. Izhodni podatki se lahko določijo z uporabo orodij za izračun. Zunanja orodja za izračun morajo izpolnjevati zahteve iz člena 11.

3. Izhodni podatki vsebujejo najmanj skupno maso ekvivalenta ogljikovega dioksida (CO₂e) na prevozno storitev in, v zvezi z zadevno vrsto prevozne storitve, vsaj eno od naslednjih skupnih metrik:

- (a) masa CO₂e na tonski kilometer ali enakovredne enote za prevoz tovora;
- (b) masa CO₂e na tono ali enakovredne enote za prevoz tovora skozi vozlišče;
- (c) masa CO₂e na potniški kilometer ali enakovredne enote za prevoz potnikov;
- (d) masa CO₂e na potnika ali enakovredne enote za prevoz potnikov skozi vozlišče.

4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 17 za dopolnitev te uredbe z dopolnitvijo seznama skupnih metrik za izhodne podatke iz odstavka 3 tega člena.

Člen 10

Sporočanje in preglednost

1. Subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov razkrijejo izhodne podatke na jasn in nedvoumen način, po možnosti preden se opravi prevozna storitev ali sklene prevozna pogodba. Kadar subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov razkrijejo izhodne podatke, v sporočilo, priloženo temu razkritju, vključijo izjavo „Emisije toplogrednih plinov, izračunane v skladu z Uredbo (EU) 2026/1030“ v vsaj enem od uradnih jezikov institucij Unije, po možnosti pa tudi v uradnem jeziku države članice, na ozemlju katere se storitev opravlja.

2. Subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov se lahko odločijo, da bodo vidno prikazali naslednje informacije:

- (a) ali se njihovi podatki preverjajo, kot je navedeno v členu 12(1);
- (b) ali so za svoje izračune izhodnih podatkov uporabili izključno primarne podatke;
- (c) ali so uporabili orodje EU za izračun iz člena 8.

3. Kadar izhodne podatke pridobi in razkrije posrednik podatkov, ki emisij ne izračuna na podlagi ločenih ureditev, se uporabljata odstavek 1 tega člena in člen 9(3). Posrednik podatkov pri razkrivanju izhodnih podatkov vključuje sklic na njihov vir.

4. Kadar se uporabljajo primarni podatki, imajo subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov pravico, da to sporočijo kateri koli tretji osebi, pod pogojem da je bila uporaba primarnih podatkov ugotovljena v skladu s preverjanjem iz členov 12 in 13.

5. Subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov, ki izračunavajo emisije toplogrednih plinov, morajo biti sposobni predložiti dokazila, ki utemeljujejo, kako so bili izhodni podatki določeni. Ta dokazila se predložijo v skladu s skupno metodologijo iz člena 3(1) in:

- (a) so podlaga za preverjanje, opravljeno v skladu s členoma 12 in 13;
- (b) se na zahtevo pristojnega organa, imenovanega na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava, ali druge tretje osebe dajo na voljo, kolikor se uporabljajo ločene pravne ali pogodbene obveznosti;
- (c) kadar se preverjanje opravi v skladu s členoma 12 in 13, vključujejo sklic na dokazilo o skladnosti iz člena 13(6) in kontaktne podatke organa za ugotavljanje skladnosti, ki je pripravil dokazilo o skladnosti;

(d) kadar se izhodni podatki določijo z uporabo zunanega orodja za izračun iz člena 9(2), vključujejo sklic na to orodje za izračun.

6. Izhodni podatki in dokazila iz odstavka 5 se določijo na jasn in nedvoumen način v vsaj enem od uradnih jezikov institucij Unije. Kadar je mogoče, se dajo na voljo v obliki spletne povezave, kode QR ali na enakovreden način.

7. Osební podatki se obdelujejo v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁰⁾.

8. Vsak prejemnik izhodnih podatkov in dokazil iz odstavka 5 sprejme ukrepe za zagotovitev zaupnosti zadevnih poslovnih podatkov, ki se obdelujejo in sporočajo v skladu s to uredbo, in za zagotovitev, da se do takih izhodnih podatkov in dokazil lahko dostopa ter da se lahko obdelujejo in razkrivajo le, kadar je to dovoljeno.

POGLAVJE V DOPOLNILNI UKREPI

Člen 11

Certificiranje zunanjih orodij za izračun

1. Zunanja orodja za izračun certificira organ za ugotavljanje skladnosti iz člena 14.

2. Razvijalci zunanjega orodja za izračun vložijo vlogo pri organu za ugotavljanje skladnosti iz člena 14, ki oceni, ali zunanje orodje za izračun izpolnjuje zahteve iz členov 3 do 9. Organ za ugotavljanje skladnosti v primeru pozitivne ocene izda certifikat o skladnosti zunanjega orodja za izračun s to uredbo. Certifikat velja dve leti. Organ za ugotavljanje skladnosti v primeru negativne ocene vložniku predloži razloge za tako oceno.

3. Zadevni organ za ugotavljanje skladnosti vodi posodobljen seznam zunanjih orodij za izračun, ki jih je certificiral, in orodij za izračun, za katera je certifikat omejil, začasno preklical ali odvzel. Ta seznam javno objavi na svojem spletišču, naslov tega spletišča pa brez odlašanja sporoči Komisiji.

4. Komisija na svojem uradnem spletišču objavi preprosto dostopen seznam vseh zunanjih orodij za izračun, ki so bila certificirana v skladu z odstavkoma 1 in 2, ter povezavo do spletišč iz odstavka 3.

5. Komisija sprejme izvedbene akte, v katerih določi pravila o certificiranju zunanjih orodij za izračun in o povezanem certifikatu o skladnosti, vključno s pravili za omejitve, podaljšanje, začasni preklic in odvzem certifikata. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 18(2).

⁽²⁰⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

POGLAVJE VI

PREVERJANJE PODATKOV O EMISIJAH TOPLOGREDNIH PLINOV IN IZRAČUNOV

Člen 12

Obseg preverjanja

1. To, ali izhodni podatki iz člena 9 izpolnjujejo zahteve iz členov 3 do 9, preveri organ za ugotavljanje skladnosti iz člena 14.
2. Odstavek 1 se uporablja za subjekte v prevozu in vozliščih ter posrednike podatkov, ki izračunavajo emisije, razen za MSP. MSP se lahko na podlagi te uredbe preverijo na lastno zahtevo.

Člen 13

Dejavnosti preverjanja

1. Organ za ugotavljanje skladnosti iz člena 14 preveri zanesljivost, verodostojnost, skladnost in točnost izhodnih podatkov, ki jih razkrijejo subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov, ki izračunavajo emisije.
2. Organ za ugotavljanje skladnosti preveri, ali razkriti izhodni podatki izpolnjujejo zahteve, določene v členih 3 do 9, in na podlagi dokazil iz člena 10(5). To preverjanje se nanaša na:
 - (a) uporabljeno metodologijo izračuna;
 - (b) vire vhodnih podatkov, uporabljenih za izračun;
 - (c) pravilnost opravljenega izračuna;
 - (d) uporabljene skupne metrike.
3. Kadar se uporabljajo zunanja orodja za izračun, organ za ugotavljanje skladnosti upošteva njihove zadevne certifikate o skladnosti iz člena 11(2).
4. Kadar se pri preverjanju ugotovijo nepravilni izračuni ali neskladnost s členi 3 do 9, organ za ugotavljanje skladnosti o tem brez nepotrebnega odlašanja obvesti subjekte v prevozu in vozliščih ter posrednike podatkov. Ti subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov nato popravijo izračun ali odpravijo morebitne neskladnosti, da omogočijo zaključek preverjanja.
5. Subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov organu za ugotavljanje skladnosti predložijo vse dodatne informacije, ki mu omogočajo izvedbo preverjanja. Med preverjanjem lahko organ za ugotavljanje skladnosti opravi preglede, da ugotovi, ali so podatki in izračuni zanesljivi.
6. Organ za ugotavljanje skladnosti ob zaključku preverjanja po potrebi pripravi dokazilo o skladnosti, ki potrjuje, da izhodni podatki izpolnjujejo ustrezne zahteve iz te uredbe, in v katerem je navedeno, ali subjekti v prevozu in vozliščih ter posredniki podatkov uporabljajo primarne podatke.
7. Zadevni organ za ugotavljanje skladnosti sestavi in vodi posodobljen seznam subjektov v prevozu in vozliščih ter posrednikov podatkov, ki so bili preverjeni na podlagi tega člena. Organ za ugotavljanje skladnosti ta seznam vsako leto do 31. marca predloži Komisiji.

8. V primeru, da so bili izhodni podatki že preverjeni na podlagi drugih pravnih aktov Unije, ki določajo posebna pravila za preverjanje izhodnih podatkov in zagotavljajo izpolnjevanje zahtev, določenih v tej uredbi, se šteje, da so bili taki podatki preverjeni na podlagi tega člena.

9. Komisija sprejme izvedbene akte, v katerih določi podrobna pravila o preverjanju izhodnih podatkov, ustrezni pogostosti tega preverjanja in s tem povezanih dokazilih o skladnosti. Ta pravila vključujejo določbe v zvezi z dokazili iz člena 10(5) in pravicami do sporočanja, povezanimi z uporabo primarnih podatkov iz člena 10(4). Komisija pri določanju teh pravil ustrezno upošteva objektivna merila, vključno z naravo in obsegom zadevne prevozne storitve, relativnim tveganjem neskladnosti in potrebo po izogibanju nesorazmernim upravnim bremenom. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 18(2).

POGLAVJE VII AKREDITACIJA

Člen 14

Organi za ugotavljanje skladnosti

1. Organi za ugotavljanje skladnosti morajo biti akreditirani za izvajanje dejavnosti certificiranja ali preverjanja iz členov 11, 12 in 13.
2. Organ za ugotavljanje skladnosti mora biti neodvisen od subjektov v prevozu in vozliščih ter posrednikov podatkov, ki vložijo vlogo za dejavnosti certificiranja ali preverjanja iz členov 11, 12 in 13.
3. Organ za ugotavljanje skladnosti, njegovo višje vodstvo in osebje, odgovorno za izvajanje dejavnosti certificiranja ali preverjanja, ne smejo opravljati nobene dejavnosti, ki bi bila lahko v nasprotju z njihovo neodvisno presojo ali integriteto v zvezi z dejavnostmi certificiranja ali preverjanja.
4. Organ za ugotavljanje skladnosti in njegovo osebje dejavnosti certificiranja ali preverjanja izvajata z največjo stopnjo poklicne integritete in potrebno strokovno usposobljenostjo, brez pritiskov in spodbud, predvsem finančnih, ki bi lahko vplivali na njuno presojo ali rezultate teh dejavnosti, zlasti s strani oseb ali skupin oseb, za katere so rezultati navedenih dejavnosti pomembni.
5. Organ za ugotavljanje skladnosti mora imeti strokovno znanje, opremo in infrastrukturo, ki so potrebni za izvajanje dejavnosti certificiranja ali preverjanja, v zvezi s katerimi je bil akreditiran.
6. Osebje organa za ugotavljanje skladnosti je zavezano varovanju poklicne skrivnosti v zvezi z vsemi informacijami, pridobljenimi pri izvajanju dejavnosti certificiranja ali preverjanja.
7. Kadar organ za ugotavljanje skladnosti v zvezi z določenimi dejavnostmi, povezanimi s certificiranjem ali preverjanjem, sklene pogodbo s podizvajalci ali te dejavnosti prenese na odvisno družbo, prevzame polno odgovornost za dejavnosti, ki jih izvajajo podizvajalci in odvisne družbe, ne glede na to, kje se te dejavnosti izvajajo, med drugim z ocenjevanjem in spremljanjem usposobljenosti podizvajalcev in odvisnih družb in dela, ki ga ti izvajajo.

Člen 15

Postopki akreditacije

1. Organe za ugotavljanje skladnosti iz člena 14(1) te uredbe akreditira nacionalni akreditacijski organ na podlagi Uredbe (ES) št. 765/2008.

2. Vsaka država članica imenuje organ, ki vodi posodobljen seznam akreditiranih organov za ugotavljanje skladnosti. Ti imenovani nacionalni organi ta seznam objavijo na uradnem spletišču vlade. Država članica lahko odloči, da tako nalogo opravlja nacionalni akreditacijski organ iz odstavka 1.
3. Nacionalni akreditacijski organ iz odstavka 1 Komisiji vsako leto do 31. marca predloži seznam akreditiranih organov za ugotavljanje skladnosti, skupaj z vsemi zadevnimi kontaktnimi podatki.
4. Kadar ta uredba ne vsebuje posebnih določb v zvezi z akreditacijo organov za ugotavljanje skladnosti, se uporablja Uredba (ES) št. 765/2008.
5. Brez poseganja v člen 16 se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 17 za dopolnitev te uredbe z določitvijo dodatnih metod in meril za akreditacijo organov za ugotavljanje skladnosti.

Člen 16

Preverjanje na podlagi drugih pravnih aktov Unije, ki zadevajo pomorski in letalski sektor

1. Preveritelji, akreditirani na podlagi člena 16 Uredbe (EU) 2015/757 in delegiranih aktov, sprejetih na njeni podlagi, ali na podlagi člena 14 Uredbe (EU) 2023/1805 in delegiranih aktov, sprejetih na njeni podlagi, lahko opravljajo dejavnosti preverjanja organov za ugotavljanje skladnosti, navedene v členu 13 te uredbe. Za te preveritelje se šteje, da so na podlagi členov 14 in 15 te uredbe akreditirani za opravljanje dejavnosti preverjanja za pomorski sektor.
2. Preveritelji, akreditirani na podlagi člena 15 Direktive 2003/87/ES in izvedbenih aktov, sprejetih na njeni podlagi, lahko opravljajo dejavnosti preverjanja organov za ugotavljanje skladnosti, navedene v členu 13 te uredbe. Za te preveritelje se šteje, da so na podlagi členov 14 in 15 te uredbe akreditirani za opravljanje dejavnosti preverjanja za letalski sektor.
3. Preveritelji iz odstavkov 1 in 2 tega člena organ iz člena 15(2) o tem, da nameravajo opravljati dejavnosti preverjanja organov za ugotavljanje skladnosti, navedene v tej uredbi, obvestijo, še preden izvedejo prvo preverjanje na podlagi te uredbe.

POGLAVJE VIII

DELEGIRANI IN IZVEDBENI AKTI

Člen 17

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 3(4), člena 9(4) in člena 15(5) se prenese na Komisijo za nedoločen čas od 1. junija 2026.
3. Prenos pooblastila iz člena 3(4), člena 9(4) in člena 15(5) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 3(4), člena 9(4) ali člena 15(5), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 18

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

POGLAVJE IX

KONČNE DOLOČBE

Člen 19

Ocena in poročanje

Komisija izvede oceno te uredbe glede na cilj, zastavljen v njej, ter Evropskemu parlamentu in Svetu do 3. decembra 2034 predloži poročilo o glavnih ugotovitvah.

Poročilo iz prvega pododstavka vključuje:

- (a) analizo posledic za subjekte v prevozu in vozliščih ter posrednike podatkov v zvezi z administrativnimi stroški, povezanimi z izvajanjem te uredbe;
- (b) oceno, kako dodatno spodbuditi uporabo primarnih podatkov;
- (c) analizo učinkov obvezne zahteve, da se količinsko določijo in razkrijejo emisije toplogrednih plinov, v skladu s to uredbo kot se uporablja za subjekte v prevozu in vozliščih;
- (d) oceno izvedljivosti obračunavanja za onesnaževanje zraka, ki ga povzročajo prevozne storitve;
- (e) oceno ukrepov, izvedenih za zagotovitev, da je ta uredba v celoti dostopna;
- (f) analizo tega, kako posredniki podatkov razkrivajo izhodne podatke na podlagi te uredbe in kakšni so možni učinki tega razkritja na odločitve javnih organov, podjetij in potrošnikov;
- (g) oceno izvedljivosti dopolnitve skupne metodologije, da bi se upoštevale tudi emisije toplogrednih plinov, povezane s proizvodnjo, vzdrževanjem in odstranjevanjem vozil; taka ocena vključuje poročilo o napredku Mednarodne organizacije za standardizacijo pri razvijanju splošno sprejetega standarda na podlagi emisij v življenjskem ciklu.

*Člen 20***Začetek veljavnosti in uporaba**

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Uporablja se od 2. decembra 2030.

Vendar se člen 3(4), (5) in (6), člen 5(1), člen 6(4), člen 7(1), člen 8(1) in (3), člen 9(4), člen 11(5), člen 13(9) in člen 15(5) uporabljajo od datuma začetka veljavnosti te uredbe.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourg, 29. aprila 2026

Za Evropski parlament

predsednica

R. METSOLA

Za Svet

predsednica

M. RAOUNA
